

עיתון ערבות

גיליון מספר 13 ניסן תשס"ד מרץ 2004

רגע הנחת אבן הפינה להקמת מרכז המחקר בגבול ישראל-ירדן

דבר ראש המועצה

תושבים יקרים,

שינויי מזג האוויר הקיצוניים והתכופים הם סימנם המובהק של חילופי העונות, אצלנו מבשרים הם כי האביב כבר כאן. חג הפסח בשער ועמו ריח של פריחות ונהירת עם ישראל אל מכמני הטבע אל פרחי הבר ואל הערבה.

טקס הנחת אבן הפינה למרכז המחקר והלימודים בערבה נחוג באירוע מרשים ומרגש, אירוע שלא היה דומה לו בערבה מיום הקמתה. אירוע שהתנהל בחן והדר ובצורה מושלמת, והשאיר חותמו על כל הנוכחים, ביניהם אורחים מחו"ל מהארץ וכן תושבים רבים.

לאחר שביתות יזומות וספונטניות, ישיבות אין קץ של האוצר עם הסקטורים השונים, נעצרה לבסוף מטוטלת תקציב הממשלה בנקודה בה נותרנו מקוצצים בלמעלה משלושה מליון ש"ח במענק האיזון, קיצוץ של כ-20% בהסעות התי למידים, ועוד כהנה קיצוצים נוספים שהי שפעתם על המועצה והתושבים עקיפה. אחת ההשלכות החמורות של מדיניות קיצוץ מענקי האיזון של האוצר היא

התדרדרותן של רשויות חדשות לתוך מערבולת חוסר האיזון התקציבי והפיכתן גירעוניות למרות התנהלותן התקינה. משיחות עם עמיתיי, ראשי הרשויות, עולה כי מעגל הרשויות שאינו עומדות בתשלומי השכר לעובדיהן הולך וגדל, תהליך הבראה לרשויות שקרסו עדיין אינו מיושם ויעבור עוד זמן עד שיושם. למזלנו איננו נמצאים במעגל זה, אולם היכולת הכספית שלנו נפגעה קשות, והי דבר ישפיע בוודאי על אפשרויות המועצה במתן שירותים לתושבים.

סיור מיוחד נערך למנכ"לית משרד החינוך, הגב' רונית תירוש, שהביאה עימה גם את מנהל האגף לחינוך התיי שבותי, מר יחיאל שילה, שזה לו הביקור הראשון בערבה, וכן את מנהלת מחוז דרום במשרד החינוך, הגב' עמירה חיים, שביקרה כאן בסתיו שעבר. הגב' תירוש התרשמה מהעשייה החקלאית המקורית, מבתי הספר, אך בעיקר מהילדים שהציגו ידע רב, פתיחות, וגאווה מקורית מחמיאה. הצלחנו להמחיש לה את בעיית המרחקים והדבר הותיר בה רושם רב. נקווה שהרושם יניב מעט העדפות

ותקציבים. סיור נוסף שראוי לציון הוא סיורה של קבוצה מחבר הנאמנים של הסוכנות שהתארחו בים המלח והחליטו לבקר בערבה. בסיור זה ניתנה לנו הזדמנות להעלות את סוגיית היציאה של הסוכנות מההתיישבות ואת השלכותיה החמורות על עתיד הערבה. למרות הצלחת הסיור וההבנה שגילו האורחים, ההחלטה לא שונתה. יציאת הסוכנות היהודית מההתיישבות שמשמעה ביטול תקציבי המ"תיישב, תקציבים להנחת קווי מים בשי"טחים מצופים וציפוי הקרקעות, הקשיים הכספיים בפניהם עומדת הקק"ל ומחסור בבתיים למגורים, מעמידים בסימן שאלה את יכולתנו להמשיך לקלוט משפחות חקלאיות במתכונת הקיימת.

במצאיות זו של חוסר ודאות ישבנו עם נציגי היישובים פארן ועידן לדון ולבחון את הדרכים האפשרויות להמשיך את הקליטה החקלאית. בקרוב תגובש מתכונת שתותאם למצב החדש, וניתן לומר בוודאות כי אפשרויות הנקלט העתידית התיינה קשות הרבה יותר. בשיחה עם מנכ"ל משרד החקלאות,

יוסי ישי, על הקשיים בפניהם עומדים אנו בנושא המשך הקליטה, הועלתה אפשרות להעדיף את הנקלטים במענקי האיזון (בסמכות השר). בכניסתנו לתכנית פי תוח הנגב והפריפריה לעיבוי ההתיישבות - תכנית של משרד רה"מ - ימצאו אולי פתרונות נוספים.

אנו בוחנים חלופות לבניית בתים למגורים, מתוך הנחה כי הבתים המר כנים מסייעים מאוד להבאת משפחות לקליטה באזור. ישנם גופים המתעניינים בנושא הבנייה המרוכזת גם בערבה, אולם צריך למצוא גוף היכול ורשאי להתחייב בפניהם על הרכישה.

בשעה טובה חתם שר הפנים על החלטת המועצה הארצית להפרדת הוועדה לבנין ערים תמר-ערבה, ופרסומה בילקוט הפרסומים. בקרוב עם השלמת ההכנות לוועדה עצמאית, נצא לציבור בהכרזה על ועדה לבנין ערים לערבה בלבד.

שיהיה לכולנו חג פסח כשר ושמח.

שלכם,
לילך מורגן

ביקור במזרח אסיה

צוות מרכז המשתלמים בערבה יצא לביקור במדינות אסיה בחודש פברואר במטרה להביא סטודנטים נוספים וליצור שיתופי פעולה חדשים. עיתון ערבות מביא את רשמיהם מהמסע

דנו כצוות מרכז המשתלמים. כאן קיי-מנו שורה של פגישות שהראשונה שבהן הייתה במשרד החינוך בהשתתפות מנהל המחלקה לשיתוף פעולה בינלאומי, מנהל המחלקה לחינוך גבוה, מנהל מחלקת המדע ונציגים של אוניברסיטאות שונות. הצגנו בפני המשתתפים בפגישה את מרכז המשתלמים ופועלו, והקרנו בפניהם את הסרט שלהם על מנת שיוכלו להתרשם כמו עיניהם.

הבעיה העיקרית בוויטנאם היא שה-סטודנטים שם אינם דוברי אנגלית, לכן יש צורך במציאת במתורגמן שיתלווה לקבוצה ויתרגם את השיעורים מאנגלית לשפה המקומית.

למחרת נסענו לבית החולים בהאנוי שהומלץ על ידי משרד הבריאות הוויטנא-מי כמוסמך לבצע את הבדיקות הרפואיות למועמדים היוצאים ללימודים בחו"ל, ושם עקבנו אחר תהליך הבדיקה.

לאחר מכן יצאנו לאוניברסיטת האנוי, שם ביקרו בקמפוס, וקיימנו דיון עם בכירים באוניברסיטה לגבי שיתוף פעולה עמם. באוניברסיטה היו מעוניינים להוביל את הפרויקט, כדי שמרב הסטודנטים יגיעו ממוסד זה. אנו מצדנו הבהרנו כי כל פעולה תיעשה מול משרד החינוך הוויטנאמי שי-כוון אותנו למוסדות המתאימים.

למחרת נפגשנו עם מנהל המחלקה להדרכה מקצועית במשרד החקלאות של ויטנאם. בשיחה שהתפתחה הובהרו לנו הצרכים של החקלאות המקומית, וכיצד ניתן יהיה לשלבם במסגרת ההכשרה אצלנו.

פגישתנו האחרונה הייתה עם מנהל מרכז ההכשרה לחקלאים ובוגרי בתי ספר. בפגישה נחשפנו למוסד ממלכתי שבו הסטודנטים לומדים במשך שנתיים, ומהתרשמותנו נראה כי מוסד זה מתאים ליכולות מרכז המשתלמים להעביר קורס משולב בדומה לזה הנעשה במשותף עם תאילנד.

אנו מקווים כי תוצאות ביקור זה יניבו פירות כבר בשנת הלימודים הקרובה במר-כז בספטמבר 2004.

גלעד לבני - מנהל החברה לפיתוח חני ארנון - מנהלת מרכז המשתלמים יוסי יסעור - המנהל האקדמי של מרכז המשתלמים

אנו במרכז הבינלאומי למשתלמים בער-בה לסטודנטים החלטנו לעשות מאמצים להגדלת מספר המדינות השותפות במרכז, מה שיביא גם להגדלת מספר הסטודנטים. על כן יצאנו במהלך חודש פברואר לשלוש מדינות שונות במזרח אסיה: תאילנד, ויטנאם והפיליפינים. בשתי המדינות החדשות: ויטנאם והפיליפינים, קיבלנו אוזן קשבת והתלהבות רבה הן מצד נציגי ישראל בשגרירויות והן מצד הנציגים המ-קומיים שעמם נפגשנו במהלך ביקורנו.

המדינה הראשונה שאותה פקדנו הייתה הפיליפינים. מאז ביקורו של יוסי יסעור, המנהל האקדמי של מרכז המשתלמים, בחודש יוני 2003, המשכנו את המגעים עם אנשי שגרירות ישראל במנילה, עם דיקנית האוניברסיטה בדרום מינדאו, וכן עם מנ-כ"לית המועצה לפיתוח כלכלי שם. גופים אלה פרסמו את עיקרי הפרויקט שלנו, דאגו לגייס אנשים, ולראיין אותם בהתאם לקריטריונים שלנו.

ממנילה טסנו לדבאו. בפגישה הצגנו בפירוט את אזור הערבה והתמקדנו במ-רכז המשתלמים, הקרנו סרט קצר שהוכן לסיוע, ולאחריו נערך דיון עם הסטודנטים המקומיים שבו הם העלו את הסוגיות החשובות בעיניהם, כגון עלויות ההגעה לישראל, השהייה בערבה, תכנית הלי-מודים והקריטריונים לבחירת סטודנטים שיגיעו לכאן.

פגישה נוספת קיימנו עם השגריר יהושע שגיא שהבטיח לבקש את חסות משרד החקלאות בפיליפינים בפרויקט. מגעים ראשונים נוצרו גם עם השגרירות הפילי-פינית בארץ.

מהפיליפינים המשכנו לתאילנד. כאן נפגשנו עם השגריר מר גרשון זוהר והקר-נסול שלומי קאופמן, וערכנו דיון על הת-קדמות הפרויקט שמושך אליו סטודנטים רבים מתאילנד, על ההישגים שלו, ועל התחזית שלנו לגבי העתיד.

כוונתנו היא להביא להגדלת מספר הסטודנטים, לערוך קורס מקדים מט-עמנו בתאילנד טרם הגעת הסטודנטים, לאפשר הבאה של קבוצה להכשרה קצרה יותר, ולהזמין את שר החינוך של תאילנד לביקור בארץ.

המקום הבא שבו ביקרנו היה ויטנאם, היה זה ביקורנו הראשון במסגרת תפקי-

תודות...

לשרים: לימור לבנת ובנימין נתניהו לשרים הירדנים: חאלד טוקאן ובאסם עוודאללה להנהלת הקרן BTR בארה"ב, ישראל, וירדן לנציגי האוניברסיטאות סטנפורד וקורנל, לאורחים הנכבדים, לתושבי הערבה, ולכל אלה שעמלו להצלחת האירוע.

תודה מיוחדת: למתי כוכבי

המועצה האזורית הערבה התיכונה

לילך יקרה,
ולכל אחד שהיה עסוק ונתן מעצמו ל-BTR

זמן תודות וברכות...

זו אינה עוד הפקה... זה מכלול של

חזון מקום אנשים

חזון של איש אחד

מקום

בו טושטשו הגבולות וייכוונו היסודות לעתיד
אנשים טובים
שבהתלהבותם ונכונותם נתנו ידם וברוחב לב
להצלחת האירוע

על כל אלה ולכולכם - תודה גדולה

שוקי וייס, רונית רום, עמית דרורי, ליאת ורהפטיג,
ליהי אולסן, גיורא פורטר, שמוליק (שמלך) ברנשטיין

ברכות ואיחולי הצלחה
למפקד יחידת החילוץ היוצא,

פיטר רבין

עלה והצלח בהמשך דרכך.

איחולי הצלחה למפקד יחידת החילוץ הנכנס,
אלעד סקר

עלה והצלח בתפקידך הקשה והתובעני.
מקווים עבורך שלא תדע עבודה רבה.

המועצה

אנו מאחלים לכל
תושבי הערבה התיכונה

חג פסח שמח וכשר

בברכה, המועצה

טקס הענקת תעודות זהות לתלמידי כיתה י'

צה האזורית הדגישו בדברים שנשאו את חשיבות הלימוד והעיסוק בנושא הזהות במדינה יהודית דמוקרטית שערכיה מר-שתתם על שוויון, הגינות וכבוד.

המועצה האזורית שבה ומאחלת לבני הנוער הצלחה ומברכת אותם לרגל קבלת תעודות הזהות החדשות.

מערכת ערבות

בטקס חגיגי שנערך באולם הספורט האיזורי ביום 17.3.04, בנוכחות ההורים, מורי ותלמידי ביה"ס ונציגי משרד הפנים והמועצה, הוענקו תעודות זהות לשכבת י'. זו הפעם השנייה שתעודות הזהות מוענקות בטקס זה והדבר הפך למסורת מבורכת אצלנו בערבה. מנהלת ביה"ס, נציג ההורים ונציגי משרד הפנים והמוע-

שדה המוקשים בחצבה יפונה בידי צה"ל

ואנו נמצאים מזה זמן רב במשא ומתן בניסיון להגיע להסכמות. בשלב הנוכחי סוכם על פינוי השדה בחצבה ע"י צה"ל, עבודה המתבצעת בימים אלו. צריך לחזור ולהזכיר השטח בנחל העי רבה, נחל עידן, מאגרי חצבה, צוקים ועידן חשודים במיקוש!

עמי שחם

במהלך שנות השישים הונחו באזור הערבה שדות מוקשים לכל אורכה. חלק משדות המוקשים הנם נגד רכב ורובם מוקשים נגד אדם.

המוקשים הונחו בשטחים פתוחים, בסמוך ליישובים, וסביב מתקני מים וחשמל.

במהלך השנים חלק גדול מהשדות נסחפו בשיטפונות, וכתוצאה מכך ממשיכים המוקשים בתנועה למקום בלתי ידוע אחר.

בהסכם השלום שנחתם בין ישראל לירדן ב-1994 נשארו חלק משדות המוקשים בתחום ירדן, כאשר מוקשי הנט פוצצו ע"י צה"ל ומוקשי נ.א. נשארו.

דו"ח מבקר המדינה לשנת 1999 עסק בנושאי המוקשים שהוגדרו ע"י צה"ל ומשרד הביטחון כשדות שבהם אין עוד צורך ביטחוני.

החלטת הממשלה בעקבות הדו"ח הייתה כי המוקשים יפנו ע"י היזם ועל חשבוננו.

באזור מושב חצבה לאורך הגדר המזרחית כ" מוקשי נ.א, רובם בשורות מסודרות, ובחלק הצפוני הם נסחפו ע"י נחל עידן. חלקו של השדה דרומית מזרחית לביא"ר הורם בשנת 1971.

רשויות הניקוז ירדן דרומי, ים המלח וערבה הגישו בג"צ נגד משרד הביטחון בנושא האחריות, מחויבות הפינוי, הניחוז, פיתוח אמצעים מכניים לפינוי ומחויבותם לשאת בנטל המימון. העתירה לבג"צ עדיין לא הסתיימה,

ביקור ראשון של מנכ"לית משרד החינוך, רונית תירוש, בערבה

ימים ספורים לאחר ביקורה של שרת החינוך, לימור לבנת, בערבה כאורחת כבוד בטקס חנוכת אבן הפינה בפרויקט ה-BTR, הגיעה מנכ"לית משרד החינוך, רונית תירוש, לביקור ראשון במוסדות החינוך בערבה

את חדרי השירותים המשופצים בביה"ס היסודי בהשם השקיעה המועצה כסף רב. מביה"ס היסודי יצאו האורחים לביה"ס התיכון "שיטים", שם ראתה האורחת כיצד עורכים התלמידים שיחות וידאו עם מורה לפיזיקה מהגליל וגם עם חבריהם האוסטרלים, עמם קשרו קשרים בפרויקט "שיתים", שם נערכה לה קבלת פנים מיוחדת על ידי תלמידי בית הספר. את הסיוע ב"שיטים" בחרה לפתוח באחת מכיתות א' שם בחנה את רמת הבקיאיות של הילדים בקריאה וכתובה, והביעה התפעלות מהרמה הגבוהה שהפגינו.

לאחר מכן נפגשה עם כמה מתלמידי כיתה ו'. התלמידים סיפרו לתירוש על יחידת מחקר שלמדו שעסקה בחזונו של בן גוריון על הנגב, במלאות שלושים שנה למותו של מייסד המדינה ו-45 שנות התיישבות בערבה. הם גם סיפרו לתירוש על התהליך שעברו תוך כדי העבודה על הפרויקט ועל המסקנות שהסיקו עם סיום המחקר. לשאלת תירוש השיבו כולם כי ברצונם להתגורר גם בעתיד בערבה.

במהלך ביקורה ראתה המנכ"לית גם

הביקור הסתיים בדיון מסכם שבו העלו ראש המועצה, לילך מורגן, וצוותי בתי הספר בפני האורחים את צרכי הייחור דיים של האזור. תירוש אמרה לאורחים כי עד היום היא רק שמעה על בעיותיו וצרכיו של האזור, וכעת היא מכירה אותן טוב יותר, ותעשה כמיטב יכולתה על מנת לסייע בפתרון בעיות.

עמליה חרוש-ממרוז
מנהלת ביה"ס התיכון "שיטים"
רותי לוי
מנהלת ביה"ס היסודי "שיטים"

המנכ"לית, מלווה בראש המינהל לחינוך התיישבותי, מנהלת מחוז דרום במשרד החינוך ומפקחים ממשרד החינוך, ביקרה בבתי הספר של המועצה, והי תרשמה מהפרויקטים המיוחדים הנעשים במערכת חינוך של הערבה התיכונה.

דו"ח אירועים לחודש פברואר-מרץ 2004

תאריך	סוג האירוע	תיאור
3.2.04	תאונת דרכים	התהפכות עצמית של רכב טרנספורטר דרומית לצופר. שני ילדים הרוגים, שבעה פצועים, בני מיעוטים, בדרך לאילת.
3.2.04	תאונת דרכים	התהפכות עצמית דרומית לצופר. פצועה אחת מספיר.
5.2.04	צבאי	פר"ת ליד חצבה - שווא
5.2.04	צבאי	פר"ת ליד עידן - שווא
7.2.04	חילוצים	חילוץ מטיילות ברמת ברק - מעלה ורדית
9.2.04	חילוצים	חילוץ מנחל גוב. הפצוע חולץ במסוק.
10.11.2.04	פלילי	גנבה ממחסן בעיר אובות
13.2.04	תאונת דרכים	התהפכות עצמית של רכב לפארן. ארבעה פצועים קל.
15.2.04	צבאי	תרגיל צוות כוננות אזורי בספיר
16.19.2.04	צבאי	פירוק שדה מוקשים ממזרח לחצבה
17.2.04	פלילי	מזדה לבנה עם שלושה חשודים מסתובבת באזור (חשודים בגנבה מעידן). יצאה הודעת SMS
18.2.04	פלילי	גנבת מתל ברומי משני משקים במושב פארן (8-6 מכלים)
20.2.04	פלילי	טיפול מש"ק ערבה מול פולשים בעיר אובות
21.2.04	צבאי	פר"ת מול חצבה - מטיילים
21.2.04	צבאי	זיהוי מוקש מול פתחת עידן
22.2.04	צבאי	פר"ת מול ספיר - עקבות ישנים
23.2.04	צבאי	פיצוץ מוקש ישן בפתחת עידן
23.2.04	תאונת דרכים	התהפכות טרקטורון בנחל נקרות. הנהג מחצבה פונה עצמית לחטיבה כשהוא סובל משברים.
25.2.04	פלילי	גנבת שבעה מכלי מתיל ברומי מעין יהב
26.2.04	צבאי	פר"ת מעבר צופר - מטייל
27.2.04	תאונה	התרסקות טרקטורון מעופף על חוטי חשמל בכביש הגישה לעידן.
29.2.04	צבאי	פר"ת צפונית לפתחת עידן - מטיילים
2.3.04	צבאי	טיול ג'יפים חטיבה מועצות אזריות בנחל פארן
4.3.04	צבאי	פר"ת בין צופר לספיר - חמור בר
7.3.04	צבאי	פיצוץ מוקש
9.3.04	אזרחי	הנחת אבן פינה ל-BTR
10.3.04	פלילי	רכב חשוד בעידן

בימים אלו אנו עורכים גיוס מתנדבים נוספים, נוער ומבוגרים למשמר האזרחי. זכרו! מתנדבי המשמר האזרחי מהווים מכפיל כוח בהרתעה והתמודדות מול גורמי הפח"ע והעבריינות. התנדבותכם חשובה לנו. המעוניינים יפנו למ. משא"ז ערבה, קובי מלכה 053666110 דרוור שלו - קב"ט

**למשפחת זהבי ולבית פארן
המומים וכואבים אתכם על מותו בטרם עת של
ג'ינג'י (ישראל) ז"ל
לילך מורגן, עובדי המועצה ותושבי האיזור**

**טיול ג'יפים
בסיומה של
תקופה**

כחלק מהמסורת והקשרים בין החטיבה לקהילת הערבה יצאו קציני ונגדי החטיבה יחד עם תושבי האזור העוסקים בביטחון ביום ג' 2.3.04 לטיול ג'יפים מסורתי באזור הערבה בהדרכת יורם חמו.

הטיול החל במצפה עשת. משם נסענו דרך נחל פארן לקניון ורדית ומשם לתצפית החביות. ירדנו לבארות עדה, ומשם המשכנו לתצפית נהדרת בהר כיפה במצפור לזכרו של רותם שני, ומשם דרך מעלה ברק ונחל פארק, ושם סיימנו באגם ספיר.

טיול זה סיכם תקופה של שיתוף פעולה בין עוצבת הערבה לקהילת הערבה. החל מסוף חודש מרץ גדוד הקרקל מקבל את הפיקוד על קו הערבה, ויחלוף את עוצבת הערבה.

דרור שלו - קב"ט

**לכל תושבי הערבה התיכונה
המועצה תהיה סגורה בין ה-28 ל-30 במרץ
בשל יציאת העובדים לסיור מקצועי
המועצה**

רחבת הכניסה לאיצטדיון עמוסה מפה לפה

לקול משק כנפי ההיסטוריה

טקס הנחת אבן הפינה להקמת מרכז המחקר הישראלי-ירדני, שנערך בראשית מרץ, עורר התרגשות רבה. כמאה וחמישים אורחי כבוד מכל רחבי העולם היו עדים לטקס היסטורי שבו הוכרז על שיתוף פעולה בהקמת מרכז מחקר משותף של ישראל לירדן בגבול הערבה. עתה נותר רק להגשים את התקוות הרבות שנתלו באותו יום חשוב

הירדני נכחו שר התכנון הכלכלי, באסם עוודאללה, ושר החינוך, חאלד טוקאן, ומהצד הישראלי הגיעו שר האוצר, בנימין נתניהו, ושרת החינוך, לימור לבנת.

"דרך מצוינת לבנייתו של שלום"
אחד האורחים המבוקשים לראיונות היה בנימין נתניהו, שעם כניסתו ללובי הסתערו עליו צוותי הטלוויזיה השונים, על מנת לשמוע את עמדתו באשר לפי רויקט ה-ITC וליחסי השלום עם ירדן ושאר מדינות המזרח התיכון. נתניהו חזר על עמדתו פעם אחר פעם ברהיטות האופיינית לו, ואמר כי הוא רואה בפרויקט הזה צעד איטי אך חשוב בבנייתו של שלום במזרח התיכון. "זו דרך מצוינת לבנייתו של שלום. זה טוב למדע, טוב לתיירות וטוב לתעשייה. מרכז כזה יביא לרווחים

ניס. ברקע נוגנו נעימות מזרחיות, ובדואים ישראלים כיבדו את האורחים בפיתות ובקפה. בין האורחים שגדשו את הרחב בה והאוחלים השתלבו בני הערבה: ילדי ביה"ס, שהוזמנו לטקס, ואחרים שהגישו את הכיבוד, ושימשו סדרנים וצלמים. אבן הפינה שניצבה באצטדיון שבו נערך הטקס נתלתה על מנוף במרכז הבמה, בדיוק על הגבול שבין המדינות, כסמל ל"אזור חופי שיי" כפי שהוסכם בין שתי הממשלות. המפיקים גם עשו מאמץ שהמוזיקה שבוצעה ע"י האמן יאיר דלאל ולהקתו והריקודים שיבוצעו בטקס ע"י להקת בני הנוער "הורה אפרוחים" יהיו בסגנון המזרחי, כך שניציגי ירדן יוכלו ליהנות ו"להרגיש בבית".

שתי הממשלות שלחו לטקס כנציגים שני שרים בכירים מכל ממשלה: מהצד

מונו שבעמאן. האירוע עורר התעניינות עצומה ברחיבי העולם, וכבר מהבוקר החלו רשתות התקשורת של מדינות רבות להציב בשטח את הציוד הדרוש לשידור. בין היתר, נכחו במקום אנשי אל ג'זירה וביניהם הליל אל עומרי הכתב בישראל, שהיה הראשון לשדר שידור חי בבוקר הטקס. טקס הנחת אבן הפינה אורגן למופת ע"י המפיק שוקי וייס שנעזר, בין היתר, באי דריכל גיורא פורטר, בגיל סלוי, באיציק מעוז ובתושבים נוספים מהאזור.

פיתות, קפה ומוזיקה מזרחית
אחד המראות המרשימים עליהם שקדו מפיקי הטקס ומארגניו היה הלובי בכניסה לאצטדיון. הלובי כלל מאהלים, כוסה בשר טיחים, שמשיות, טריבונות ובמה למוזיקה

ב-9.3.2004 נערך בשטח המיועד למרכז המחקר והלימודים, שחציו בישראל וחציו בירדן, טקס הנחת אבן הפינה, שעורר התרגשות רבה בקרב משתתפיו. בטקס השתתפו כ-150 אורחים אמריקנים, אוסטרלים, ירדנים וישראלים. בטקס נכחו גם עשרות עיתונאים, כתבים וצלמים, נציגי רשתות תקשורת מקומיות ובינלאומיות, וכן נציגי הערבה ותושבים. היה זה אירוע היסטורי עבור הקרן, הערבה התיכונה ירדן וישראל, ורגע של שמחה ואושר למי שעמלו, טרחו, האמינו והיו נחושים להשיג את מטרותם בארבע השנים האחרונות. האירוע בערבה היה החלק השני מבין שלושה מפגשים מרתקים, שהראשון שבהם היה עם ראש הממשלה, אריאל שרון במשכנו בירושלים, והשלישי עם מלך ירדן, עבדאללה, באר-

מי הוא מתי כוכבי?

על האיש מתי כוכבי ועל עסקיו הענפים בתחומים הרבים בארה"ב נכתב רבות בכתבת השער שהתפרסמה ב"דיעות אחרונות" לא מכבר. אנו רוצים להביא כאן את סיפורו של מתי כוכבי האיש, הקשור בערבה התיכונה ובפרוייקט השלום

למרות הקשיים והדחיות שנבעו מהמצב הפוליטי האזורי. יכולותיו מעוררות כבוד והוא מקושר בתחומים רבים. למזלו זכינו שתוצאות מאמציו ישפיעו על אזורנו ופיתוחו. יכולתו של מתי לסחוף אנשים, ולגרום להם להיות שותפים לרעיונות שהוא מאמין בהם עצומה. מתוך מחשבה שהצלחה מותנית בהצטרפותן של אוניברסיטאות אמריקניות מצטיינות למרכז המשותף בערבה, פנה לקורנל, ולאחר מכן לסטנפורד, וזכה בשיתוף לתגובה נלהבת ונרגשת. שיתוף היו מוכנות בפעם הראשונה בתולדותיהן להקים שלוחה שלהן מחוץ לארה"ב. בסופו של התהליך נחתם זיכרון דברים ביניהן, לפיו יעבדו במרכז בשותפות.

אחת הבעיות היותר מסובכות היתה תכנית הלימודים. תחילה השבו על חקלאות, אך מתי, לאחר בירור עם אנשי מדע חשובים בתחום, הגיע למסקנה שזכות הקיום של מוסד כזה מותנית בעצם היותו בעל חשיבות עולמית, ולא רק מוסד אזורי. לכן הוחלט שתחום הלימוד המרכזי של המוסד האקדמי יהיה ביוטכנולוגיה, ובגרסתו המדויקת יותר: מחקרים בתחום המחשוב, שהפכו ביזמתן של קורנל וסטנפורד ל"ספרית החיים" – תחום שהוא בקדמת המדע.

מתי קנה לו עמדה בלתי רגילה אצל מלך ירדן, במשרד ראש הממשלה הישראלי, ובקרב אנשי עסקים מהשורה הראשונה בארץ ובעולם בכל תחום בו עסק. במציאות של המזרח התיכון תבונה פוליטית היא חלק בלתי נפרד מכל הצלחה. על כל אלה ראוי מתי לכל שבח הכרה והוקרה.

מערכת ערבות

סיפור מעורבותו של מתי כוכבי החל באופן מקרי כשערך ביקור בערבה התיכונה באוגוסט 1999 כנציג הקק"ל, ונפגש עם ראש המועצה דאז, שי בן אליהו. בפגישה זו נודע לו על האפשרויות והסיכויים הטמונים בפרוייקטים משותפים עם ירדן. מתי התרגש בכל מאדו ממפעל ההתיישבות שהקמנו באזור מדברי מרוחק זה, וראה גם הוא בפרוייקטים משותפים של שלום, דרך ייחודית לפיתוח ואכלוס האזור, בעיקר במקומות שאינם זוכים לעדיפות הממשלתית ההכרחית לפיתוח האזור. שי החליט לעיבוד עם מתי במשותף, ולאחר שהתברר ששום ארגון בארץ אינו מוכן או יכול לקחת על עצמו פרויקטים בסדר גודל כזה, קיבל מתי על עצמו להקים בארה"ב קרן מיוחדת לכך.

המועצה עסקה באותם ימים בניסיון להקים אוניברסיטה משותפת עם ירדן בחסות אוניברסיטה אמריקנית אחרת. מתי התנגד לרעיון, הן בשל הצורך בתרומות בהיקף ענק, והן משום שלא האמין ביעילותו של פרויקט זה למטרות שהצגנו. במקום אוניברסיטה, הציע מודל של מוסד מחקר משותף שבו קבוצת סטודנטים מצטיינים ישראלים, ירדנים ונוספים מהאזור ילמדו ויעבדו יחד במחקר, וישמשו גרעין של שותף פעולה והנחלתו למדענים נוספים.

מתי הקים בארה"ב את קרן BTR שמטרותיה "פיתוח המדע בר וחיוק השלום" והקשורה לערבה התיכונה. הוא גייס לקרן זו תורמים מהבולטים שבין אנשי העסקים. בזכותו הם נשארו נאמנים לקרן ולפרוייקט במשך כל השנים שעברו, למרות הקשיים הפוליטיים שמנעו התקדמות.

מתי הנו האיש שהביא לרגע זה של הנחת אבן הפינה,

שיח רעים בין שרת החינוך לימור לבנת ושר החינוך של ירדן באסם עודאללה

האורחים הירדנים באחד המאהלים שהוכנו לכבוד הטקס

יאיר דלל ולהקתו מנעימים בניניהם

עצומים שיצמיחו שלום אצל כולם: ישראליים, ירדנים וגם פלסטינים. אם אימא ירדנית תראה שבנה רוכש השכלה ומרוויח כסף היא תתמוך בשלום. כך גם האימא הישראלית והאימא הפלסטינית. זה יביא לכך שתיווצר בזכות זה תמיכה עצומה בשלום בכל המזרח התיכון". נתניהו בירך על היוזמה הפרטית שמומנה בידי אנשי עסקים שונים, ואמר כי זו הדרך הנכונה לבניית פרויקטים של שלום: יוזמה של אנשים פרטיים הרוצים בשלום ומוכנים לתרום למענו מכספם, כשבשלב הסופי הם רותמים את הממשלות על מנת לאפשר את מימוש הפרוייקט.

לפני תחילת הטקס ישבו השרים יחד בדידות רבה, והחליפו חוויות בנושא המרכזי, היחסים בין המדינות, וסיכמו להיפגש שוב בהקדם.

בין מאות האורחים שהגיעו מהמדינות השונות היו מתי כוכבי, פרופ' איברהים נאור וגנרל (דימוס) מנצור אברראשד מירדן, לילך מורגן ושי בן אליהו מהערבה, נשיא אוניברסיטת קורנל, ג'פרי לימן, ונציג אוניברסיטת סטנפורד, ארתור בינסטוק, חברי הנהלת הקרן האמריקנים: סטיב רוס, מרטין אדלמן, זן טנקל, הווארד ברקוביץ ומרשל מאירס המלווים את הקרן מיום היווסדה ולאורך כל השנים. היו שם גם נציגי הקרן הישראלים: שמואל דנקנר, מיקי שטראוס, איתן בן אליהו, איזי בורר ביץ, דב לאוטמן, עמוס גלעד, אחז בן ארי ועוד ישראלים רבים אחרים. מקס שניידר ורון פינקל, נציגי הקהילה היהודית מאוסטרליה (שותפות 2000), טרחו ובאו במייר חד לאירוע. שניידר הגדיל לעשות, והגיע לטקס, למרות שבתו עמדה להתחתן ימים ספורים לאחר הטקס.

מימוש חזונו של המלך חוסיין

הגיעה שעת הטקס. האורחים תפסו את מקומותיהם באצטדיון המאולתר. <

חברי קרן המחקר בביקורם החגיגי אצל ראש הממשלה אריאל שרון. מימין: מרטין אדלמן, לילך מורגן, סטיב רוס, הווארד ברקוביץ, מיכאל שטראוס, ראש הממשלה אריאל שרון, מתי כוכבי, זן טנקל, ג'פרי לימן, שי בן אליהו וארתור בינסטוק

שותפינו האמריקאים לקרן המחקר

יהודית. ביקר בארץ פעמים רבות, ובתוך כך גם פעמים מספר בערבה. איש עסקים, יו"ר חברת השקעות ונדל"ן HPB BlackRock מהגדולות בארה"ב.

מרטין אדלמן – חבר הנהלת הקרן מיום היווסדה. יו"ר ועדת החיגוי הבינלאומית של הקרן, ומלווה את כל ישיבותיה ברחבי העולם. ביקר בארץ ובערבה פעמים מספר. עורך דין במקצועו. בעל אחד משרד עורכי הדין "פול הוסטינג", מהגדולים והמובילים בארה"ב. בין לקוחותיו נמנים ראשי חברות וממשל איש עסקים בעל מוניטין בינלאומיים.

זן טנקל – חבר הנהלת הקרן מיום הקמתה, ומלווה את פעילותה בארה"ב ומחוצה לה. ביקר בארץ ובערבה פעמים מספר. בעל רשת מסעדות "אפל מטר", אחת מקבוצות ההשקעה הגדולות בנושא מזון ומסעדות בארה"ב.

מארשל מאירס – עו"ד ידוע ומצליח מושינגטון. משמש כעו"ד הפרטי של מלך ירדן מחוצה לה. חבר הנהלת הקרן ופועל כאיש קשר ישיר לארמון. מייצג ארגונים של בעלי חיים בסכנת הכחדה. ביקר ושהה פעמים רבות בארץ ובערבה.

מערכת ערבות

אי אפשר לדבר על מתי כוכבי בהקשר של מרכז BTR מבלי להזכיר את חברי הקרן מארה"ב: קבוצת האנשים הפועלת יחד עמו לקידום הפרוייקט והקרן. כל אחד מאותם אישים הנו איש עסקים מצליח, בעל מומן, המקושר בממשל האמריקאי ובקשרים בינלאומיים, אולם איש מהם (למעט הווארד ברקוביץ) לא היה מעורב בפעילות הקשורה במזה"ת קודם לכן. חבורה זו מלווה את הפרוייקט מיום הקמתו, בדקות וללא לאות. פעילותה כוללת קיום מפגשים בעניין מרכז המחקר, והעלאת רעיונות הקשורים בקידומו. הקבוצה מתפנה מעיסוקיה הרבים והחשובים בכל פעם שהיא נדרשת.

לכל אחד ואחד מהם מגיעה הכרת תודה מיוחדת בזכות מסירותם לפרוייקט, למרות המכשולים והבעיות שהוערמו במשך השנים. מטבע הדברים ומתוך כיבוד צנעת הפרט, נציין עליהם פרטים אחדים בלבד.

סטיב רוס – נשיא הקרן בארה"ב וממייסדיה. פועל זה שנים אחדות בחנישות ראוייה לציון לקידום הפרוייקט, משקיע מכסף ומזמנו. ביקר כמה פעמים בארץ ובערבה. בעל חברת הנדל"ן והפיתוח "רלייטד קומפניס" מהגדולות ביותר בארה"ב.

הווארד ברקוביץ – חבר הנהלת הקרן בארה"ב פועל במרץ לקידום הפרוייקט. נשיאה לשעבר של הליגה נגד השמצה

המלך עבדאללה בחברת מקס שניידר ורון פינקל מ"שותפות 2000"

פגישות במעון ראש הממשלה ובארמון מלך ירדן

בבוקר - טקס במעון ראש הממשלה

האורחים שגישו את האתר בו יוקם מרכז המחקר בערבה ביקרו בבוקרו של אותו יום במעונו של ראש הממשלה בירושלים, שם נערכה להם קבלת פנים חמה. האורחים שהתפזרו בחצר הבית לאחר הבדיקות הביטחוניות הנהוגות במקום, הודו מנו לטעום משלל המטעמים והתקרבות שהוכנה עבורם, בעוד דגם המרכז מוצג בחדר נפרד בפני ראש הממשלה ע"י האדריכלים מתכנני המתחם וראשי הקרן. הם הסבירו את הרעיון העומד ביסוד תכנון המרכז, וקיבלו את ברכתו של ראש הממשלה. קבלת הפנים הפומבית שנערכה במעון הונחתה ע"י מתי כוכבי שהציג בפני ראש הממשלה את הנוכחים, והזמין את הנואמים לשבת ליד שולחן הנשיאות. הנואם הראשון היה מיכאל שטראוס, מלווה הפרוייקט זה שנים מספר, שאמר בקריצה ובבדיחות הדעת עד כמה הוא "מצטער" על שנעתר לבקשת הערבה לשמש בהנהלת הקרן בארץ, ועד כמה הוא גאה להיות שותף לחזון ולהגשמתו. האוורד ברקוביץ', חבר הנהלת הקרן מארה"ב המכיר היטב את המזדה"ת ובעיותיו, היה הנואם הבא. הוא דיבר על מחויבותו למדינה ומחויבות הנהלת הקרן לפרוייקט, והזכיר את תמיכתו של רה"מ בפרוייקט מימיו הראשונים. אחריו הוזמן ראש הממשלה, אריאל שרון, לשאת את דבריו. רה"מ בירך את האורחים, וציין עד כמה הפרוייקט חשוב לאזור, וכי הוא ומלך ירדן שוחחו עליו כמה פעמים. בדבריו הוסיף גם על בעיות האזור והשלום. הוא ציין את חלקה של הערבה ושל שייבון אליה ומתי כוכבי בדחיפת הפרוייקט, והבטיח את סיועו בכל מה שיידרש.

בערב - פגישה בארמון המלך

האורחים שהוזמנו בבוקרו של היום לביתו של ראש הממשלה המשיכו דרכם מהערבה בטיסה ישירה לארמון המלך בעמון, שם הוצגו האורחים אחד אחד בפני המלך שקיבלם בחיוך ובלחיצת יד אישית וחמה. המלך הביע את שביעות רצונו מההישג, סבב בקרב האורחים, והצטלם בחופשיות עם כל אורח שביקש. לצד המלך נכחו באולם שרי ממשלה רבים ששוחחו עם האורחים על המזדה"ת והקשרים בין המדינות. הערב תם כשהכול חוזרים עמוסי חוויות ותקוות לעתיד.

ומה בעתיד?

בכוונת התורמים המאוגדים בקרן והאוניברסיטאות הקשורות במרכז לאפשר לימודים לתואר שני ושלישי של סטודנטים מצטיינים ישראלים וירדנים וכן מארצות אחרות בארה"ב למשך שנה או שנתיים, ולאחר מכן להעסיקם במרכז בערבה. התואר שיקבלו הסטודנטים בתום עבודתם יהיה של האוניברסיטאות היוקרתיות. אפשרות נוספת שעלתה על הפרק היא שיתקבלו למחקרים במרכז בעלי תואר שלישי הרוצים לקבל פוסט דוקטורט מטעם אוניברסיטאות אלה. מדובר בחוקרים ירדנים וישראלים שיואשרו ע"י האוניברסיטאות כמנחים בצירוף חוקרים אמריקאים שיבואו לשנת שבתון.

המרכז יתרכז בעבודות המחקר בנושא ביוטכנולוגיה, ויכל לקבל תלמידי מידים מצטיינים שהתואר הראשון שלהם הנו ביולוגיה, מחשבים, מתמטיקה ומדעי החיים מכל הפקולטות.

מבחינת העבודה המקצועית במרכז צפוי בשלב ראשון איסוף של האורגניזמים מהאזור שבין הים האדום לים המלח, בעיקר אלה הבולטים בעמידותם בתנאי המדבר הקשים השוררים בו. זיהוי הגנים המאפשרים להם שרידות זאת, יאפשר פיתוח תכונות אלה גם בזנים נוספים והתאמתם למדבר. זהו חלק מ"ספריית החיים" שרוצים להקים במרכז ולרכז בה בעבודה של שנים רבות את כל האורגניזמים המצוי על פני כדור הארץ. בדרך זו ניתן יהיה לפתח מרכז בעל שם עולמי, ולרכז מאגץ יישומי בתחומי הרפואה והחקלאות, תוך ניסיון להפכם לנושאים בעלי רובד כלכלי.

מערכת ערבות

תלמידי י"ב ביה"ס תיכון מקיף "שיטים" חווים היסטוריה - B.T.R.

ביום שלישי ה-9.3.04 התקיים טקס הנחת אבן הפינה לאוניברסיטה הישראלית ירדנית, שעתידה לקום על הגבול בין ישראל וירדן. האוניברסיטה היא שלוחתן של האוניברסיטאות האמריקניות קורנל וסטנפורד והלימודים יהיו לתארים מתקדמים. אנו נציגי שכבת י"ב הוזמנו לטקס כנציגי תלמידי בית הספר התיכון. שמחנו מאוד כי ניתנה לנו הזכות להיות בין המוזמנים המכובדים לטקס כה חשוב ומשמעותי לאזור הערבה בפרט, למדינת ישראל ולמזרח התיכון בכלל. הצגנו את עצמנו בפני שרת החינוך לימור לבנת והצלחנו לשים את ביה"ס "שיטים" על המפה. במהלך קבלת הפנים הסתובבנו בין המכובדים וחשנו לפתע שאנו תלמידי י"ב, עוד רגע בוגרי ביה"ס "שיטים", מצויים באירוע היסטורי - הרי בעוד כמה שנים, כשהאוניברסיטה תקום וילמדו בה סטודנטים מכל העולם (ואולי גם אנחנו), נוכל לומר: "אנחנו היינו בהנחת אבן הפינה".

בטקס נשמעו נאומים מרגשים מפי שר האוצר מר בנימין נתניהו, שרת החינוך של ישראל, גב' לימור לבנת, שר החינוך של ירדן ועוד אישים חשובים נוספים שנתנו יד לפרוייקט.

שיתוף הפעולה שבא לידי ביטוי בדרך כה מיוחדת ולמען מטרה כה חשובה, ריגש אותנו מאוד. אנחנו שלומדים על משמעות השלום, ראינו אותו נרקם אל מול עינינו. אנו, כדור השני והשלישי למתיישבי הערבה, ראינו וראים בהקמת האוניברסיטה הזו דווקא בערבה, הכרה בינלאומית בחשיבות ההתיישבות בה. אנו יודעים כמה חשוב ומיוחד כאן, ומקווים שעוד רבים שיבואו ללמוד כאן, יחשבו כמונו, ואולי גם יחליטו להמשיך ולחיות כאן

נילי יצחק (בשם נציגי שכבת י"ב)

נאים על מנת לממש את פירות השלום. בסיום דבריו ציין האורח כי לירדן יש מה ללמוד מישראל בתחום הפיתוח ההשרי כלה והמחקר, וכי הוא מקווה כי תהפוך לשותפה מלאה במזרח התיכון בזכות הפרוייקט.

מימוש רוח השלום וחובש המחקר וההשכלה

הנואמים הבאים היו נציגי האוניברסיטאות האמריקניות, הפרופסורים ארתור בינגסטוק וג'פרי לימן, שציינו עד כמה הם גאים ליטול חלק בפרוייקט ייחודי זה, ועד כמה עורר הפרוייקט התעניינות והתלהבות במוסדותיהם. שניהם אמרו כי הם רואים בדור הצעיר את דור העתיד שיגשים את חזון המרכז.

קטע הריקוד של "הורה אפרוחים" קטע את רצף הנואמים והוסיף משב רוח רענן. הריקוד, קטע מזרחי אותו רקדו כעשרים ילדים ובני נוער זכה למחיאות כפיים מצד הקהל שנכח בטקס.

שרי החינוך משתי המדינות, לימור לבנת והאלד טוקאן, עלו מיד לאחר קטע הרי

השרים ואדריכלי הפרוייקט שהיו אמורים לנאום התיישבו במרכז הבמה. הטקס נפתח בדברים שנשא מרטין אדלמן, חבר הנהלת הקרן בארה"ב וראש ועדת ההיגוי הבין לאומית (אמריקאית, ישראלית וירדנית), במסגרתה נדונו ונקבעו ההסדרים הייחודיים המתחייבים באזור הממוקם על הגבול כיחידה אחת שמחציתה בישראל ומחציתה בירדן. בין היתר אמר אדלמן: "היום זהו יום האפשרויות הבלתי מוגבלות. זהו יום המסמל התחלה חדשה ושינוי בחיי שתי המדינות והאזור כולו. ה-B.T.R הוא פרויקט של אנשים ומדינות שבחרו בפרוייקט בכדי לבנות גשר, והשימוש במדע הוא הסמל לשיתוף הפעולה הזה".

הדובר הראשון מבין המברכים היה מתי כוכבי שהזכיר בדבריו את מלכה המנוח של ירדן, חוסיין: "מילותיו של המלך חוסיין המנוח שציין את הצורך של שני העמים בשלום עדיין חקוקות בליבי. היום אנו מראים לעולם כולו כי דברי המלך הכבד שורש ולא נקברו כאן". הוא ציין עוד כי המרכז יהיה מקור להשכלה ותגליות חדשות, שיצמיח דור חדש של מנהיגים,

שולחן המכובדים. מימין: מתי כוכבי, שרת החינוך לימור לבנת, שר החינוך באסם עוודאללה, שר האוצר בנימין נתניהו ושר החינוך הירדני האלד טוקאן

קוד, בירכו את האורחים אף הם, והביעו תקווה שהדור הצעיר, שעל חינוכו הם מופקדים, ייצור שיתוף פעולה של שלום במרכז.

הנואמים הבאים היו המתכננים של מרכז המחקר, מוסטאפא עאבדאן וג'פרי גוטסדינר מחברת SOM אחת מחברות התכנון הגדולות בעולם. הם הציגו את תוכנית המרכז על גבי שקפים, וציינו כי כל מבנה תוכנן כך שישמל את רוח השלום ואת חופש המחקר וההשכלה.

הנואם האחרון היה סטיב רוס, יו"ר קרן B.T.R בארה"ב, שאמר שזה רגע נפלא עבור כל מי ששרב לוותר והוסיף "מתי כוכבי ואני הצבנו לעצמנו משימה קשה. היום זו עובדה. התחלנו בצעד קטן לבנות שלום בין ישראל וירדן ואנו גאים בפרוייקט זה. בזכות שיתוף הפעולה של כולם אנו יודעים שלא ניפול ולא נאכזב אתכם, ואחרי פרויקט זה יבוא פרויקטים נוספים."

שיאו של הטקס: הנחת אבן הפינה

עם סיום פרק הנואמים הגיע שיאו של הטקס. ילד וילדה ירדנים ושתי ילדות וילד ישראלים, המסמלים את דור העתיד של השלום בין שתי המדינות, ניצבו על הבמה ליד הגומה שנחפרה על הגבול, כשמעליהם הם תלויה אבן הפינה. האבן הורדה אט אט לתוך הגומה המיועדת, כשבתוכה מגילת היסוד עליה חתמו הדוברים, חברי הנהלת הקרן האמריקאית והישראלית וכן לילך מורגן ושי בן אליהו. מעל האבן שנבלעה בגומה נסגר מכסה עשוי מתכת עליו נרשמו האותיות B.T.R. בכך הסתיים טקס הנחת אבן הפינה החגיגי. האורחים מיהרו לדרכם, חלקם הוטסו בטיסה ישירה לקבלת הפנים בארמון המלך בעמון. הרבה תקוות, בשורות וחלומות היו ביום הזה. עתה נותר רק כי אלו יוגשמו מהר ככל האפשר, וכי מרכז המחקר יושלם, ויהווה מוקד של שלום ושיתוף פעולה בין שני העמים.

מערכת ערבות

דגם של מרכז המחקר העתידי

מדענים ואנשי עסקים, שהחשוב מכל הוא שיגלו כבוד הדדי וישתפו פעולה זה עם זה. כוכבי ציין כי כחמישים איש עשו את דרכם מארה"ב להשתתף בטקס, והזכיר את ראשי האוניברסיטאות סטנפורד וקורנל שגילו רוח מהפכנית בצעם הסיימתם לקחת חלק בפרוייקט. הוא סיים בפנייה לדור הצעיר באומרו "המרכז הזה אמור להיות המציאות שלכם, כאשר זה יקרה נדע שבנינו גשר לשלום".

שר האוצר, בנימין נתניהו, הדובר הבא, הזכיר אף הוא את המלך חוסיין המנוח ואת הצורך בשלום בין המדינות. "אני חושב שאם הוא רואה אותנו כעת, הוא גאה בנו בכל לבו". נתניהו אמר עוד כי הקמת מרכזי מחקר משותפים היא הדרך הטובה ביותר להביא שלום, וכי המרכז יביא לשגשוגם של ענפי החקלאות, התיירות והתעשייה.

הוא הצהיר כי בכוונת הממשלה להקים עיר חדשה בנגב וכי לדעתו יש לבנותה בסמוך למרכז. כמו כן, בדעת הממשלה להמשיך את מסילת הברזל עד אילת, ולהביא בדרך זו את פיתוחו של הנגב. נתניהו שיבח את אדריכלי המיזם ואמר "כשאני רואה פרויקט כזה הנבנה על ידי אנשים פרטיים מחויבים לשלום, הרבה יותר קל לי לגייס עבורם כסף מהממשלה".

לאחר נתניהו עלה לשאת דברים שר החינוך הירדני, באסם עוודאללה, שביקר על התגשמות החזון, ואת האנשים שהביאו ליום הזה. לצד דברי הברכה הזכיר את הצורך במציאת הסדר עם הפלסטי

ערבה אטרקשן 2004

מזה ארבע שנים אנו חוגגים את אירועי ערבה אטרקשן. כבכל שנה נפתחים האירועים ביום הפתוח במו"פ יאיר, ומכאן אנו יוצאים לחוויה בת חודש, וכל סוף שבוע מיוחד לנושא מרתק אחר. השנה עסק היום הפתוח בהתיישבות בערבה לה מלאו 45 שנים. צוות המו"פ, יחד עם תלמידי בית הספר התיכון "שיטים", הצליחו לרגש את כולנו עם תצוגה מרהיבה של מנהרת הזמן. שרי החקלאות לדורותיהם, ובהם שר החקלאות הנוכחי ישראל כץ, הפתיעו אותנו בנוכחותם. אירוע "ירוק במדבר" שיוחד לנושאי איכות הסביבה התקיים בפארק ספיר בהשתתפות 1000 איש, רובם מאזור הערבה התיכונה והדרומית. יום המשפחה נחגג במצד חצבה ובמגוון טיולים איכרי תיים בהדרכת בית ספר שדה חצבה. הדובדבן שבקצפת היה ללא ספק תחרות הערבה הפתוחה לטיסנים ומסוקים מונחי רדיו. האירוע הסוגר את אירועי ערבה אטרקשן התקיים במנחת עין-יהב לעיניהם המשתאות של 10,000 איש. הטוב מכולם היה הצוות האווירי בטי שהגיע מגרמניה, והדהים את כולנו בביצועי היפים באירוע לצד הביצועים המרשימים של מיטב הטיסנאים בארץ. זו הבמה להודות לכל אותם גופים ואנשים נפלאים שעמדו מאחורי האירועים וכמובן למזג האוויר שפינק אותנו השנה. האירועים התקיימו בחסות המועצה האזורית ובמימון הסוכנות היהודית, מת"נ"ס ערבה, ביס"ש חצבה, החברה לפיתוח ובניין הערבה ומחלקת תיירות. בשנה הבאה נציין 5 שנים לחגיגות ערבה אטרקשן ויש בהחלט למה לחדות...

חול המועד בחול המדבר

בכל שנה אנו בצפייה דרוכה לקראת חג החירות המציין את אחד משיאי התיירות באזור. אורחים ומבקרים רבים צובאים על האזור ואנו מצידנו נערכים לקראתם. בח'אן דרך הבשמים אנו מציעים טיולי

ט"ו בשבט "ירוק במדבר"

ט"ו בשבט "ירוק במדבר" חל השנה בתאריך 7.2.04 בפארק ספיר שבמועצה אזורית ערבה תיכונה. "ירוק במדבר" הינו הפנינג מדהים לכל המשפחה המארגן ע"י מחלקת תרבות מתנ"ס ערבה ועמותת "סביבה בריאה בערבה", ונערך במסגרת אירועי "ערבה אטרקשן", חמישה סופי שבוע עמוסים בפעילויות. "ירוק במדבר" מתקיים כל שנה בפארק ספיר הטובל בדשא ירקרק סביב אגם טבעי, פינות ישיבה וגם אוזנים. הכניסה, הטיולים ודוכני היצירה היו בלא תשלום.

"ירוק במדבר" הציעה מגוון רחב של פעילויות בנושאים סביבתיים, כגון תצורה מרשימה של קירות ידע בנושאים שונים: מחזור, צמצום נפח האשפה, רשות הטבע והגנים, מפעלי אביב מחזור קנקלים, מפעלי ים המלח וכ"ו. עוד התקיימו ביום זה שני מסלולי טיולים למשפחות בהדרכת ביה"ס שדה חצבה, סדנאות יצירה בחומרים ממוחזרים: ממובילים, מקנקלים, יצירה בתמר, יצירה על אבנים, חותמות על שרולים התפורים מסדינים ממוחזרים, שימוש חוזר בשקיות ניילון, סדנת קומפוסט ביתי ובניית תנורים אקולוגיים. פעילויות נוספות שעמדו לרשות המשתתפים היו אוהל לטיפולים אלטרנטיביים, פעילות אתגרית שכללה סולם חבלים, אומגה וקיר טיפוס. מאהל בדואי עם פינות ישיבה, דוכני אוכל ודוכני מכירה במגוון צבעים וטעמים. הקהל נהנה מתאטרון רחוב מרשים של בובות ענק שהסתובבו בפארק והפילו את הקהל, מוסיקה שהתנגנה לאורך כל האירוע, אוירה טובה והרבה ירוק בעיניים.

השנה השתתפו ב"ירוק במדבר" כ-1200 אורחים מרחבי המועצה, תיירים מהצימרים וכ-350 אורחים ממועצה איזורית "חבל אילות", שאיתם אנו מקוים לפתוח ערוץ תקשורת ושיתוף פעולה בעתיד. נראה לנו כי בסיכום הכולל הושגו מטרות היום. מעבר להנאה מהחוויה התרבותית, נראה כי ניכרה פתיחות רבה לכל נושא המחזור, שמירה על הטבע ושמירה על סביבה בריאה בערבה.

אילנה שגיא - מתנ"ס ערבה
אורית אביב - סביבה בריאה בערבה

גמלים וחמורים עד לעתיקות מואה, כולל אירוח בדואי וסדנאות יצירה לילדים. בית ספר שדה חצבה מציע שלל טיולים - רגליים, אופניים, תצפיות זנבנים מיוחדות לצד ארוחות כשרות לפסח. סדנאות מיוחדות מחומרי טבע יתקיימו בעין-יהב ומבחר מסעדות הקייטרינג באזור מציעים מזון משובח, טעים, וכמור בן כשר לפסח. לאורך כל החג תעמוד לרשות המטיילים תחנת מידע בתחנת מעלה עקרבים. בתחנות יחולק חומר על האזור וינתן סיוע ויעוץ למטיילים. התחנות מאוישות ע"י מדריכי ביס"ש חצבה. לבעלי הצימרים - זה הזמן לבדוק שוב את המצאי, לחדש, לרענן ולהיערך נכונה לקליטת לנים רבים. מידע על חדרי אירוח פנויים ניתן לקבל במרכז מידע והזמנות בטלפונים: 08-6582007, 1-800-225-007. מחלקת תיירות מאחלת לתושבי הערבה ולתיירים חג פסח כשר ושמח עם מבקרים רבים באזור.

קורס מצוינות בשירות

מחלקת תיירות בשיתוף עם משרד התיירות, האגף להשתלמויות שמחים לבשר על פתיחת קורס מצוינות בשירות לתיירים ויזמי תיירות. הקורס מתקיים זו השנה השנייה ברציפות, וזאת לאור הצלחת הקורס בשנה שעברה בו השתתפו כ-25 תיירים מאושרים. הקורס בהדרכת מר צבי פפר יתקיים בערבה בחמישה מפגשים בני חמש שעות כל אחד, ובהם נדון במאפייני התייר הישראלי, תקשורת בינאישית מילולית ואי-מילולית, טיפול בהתנגדויות ובתלונות של לקוחות "קשים", שירות במצבי לחץ ובניית אמנת שירות. ההרשמה לקורס בעיצומה. המעוניינים יפנו לרכז תיירות בטלפון: 08-6592271.

אסיר ניר
רכזת תיירות

... נגענו בשמים...

בימים שישי ושבתי, 27-28 בפברואר 2004, התקיימה במנחת עין-יהב "תחרות הערבה הפתוחה" לטיסנים ומסוקים מונחי רדיו. בתחרות זכינו לארח כ-10,000 איש!!!

האירוע התקיים זו השנה הרביעית ברציפות, וסחף לתוכו את מיטב הטיסנאים בארץ לאירוע הגדול, האיכותי והמקצועי המתקיים בארץ מזה ארבע שנים. האירוע התקיים בחסות "המועצה האזורית ערבה תיכונה", "החברה לפיתוח הערבה" ו"הסוכנות היהודית" והיה פרי יוזמה שלי ושל ויוסי שואקה, מבכירי הטיסנאים בארץ בשיתוף עם מועדון הטיסנים "ג'ט-קלאב".

במהלך הפעילות התקיימו מפגני תצוגה וראווה של טיסנים ע"י בכירי המטריסים בארץ אשר התחרו והציגו טיסות ראוה, וכן קבוצה של מטיסים מגרמניה שריגשו אותנו כשערכו טיסות מבנה בטיסני סילון הנחשבים לאטרקציה באירופה.

גם לילדים הקטנים שבאו לאירוע ציפתה הפתעה נעימה, ומאחורי המסלול חזינו בהמוני זאטוטים מקפצים על מתקני השעשוע המתנפחים. תושבי הערבה קיבלו זוג כרטיסים במתנה, והגיעו בהמוניהם לאירוע. בשנה הבאה נציין חמש שנים לאירוע הטיסנים ועד אז נהנה כולנו מהתמונות המרגשות...

שלכם,
גלעד לבני
מנכ"ל החברה לפיתוח ובניין הערבה

ארץ המכתשים והערבה

צברים שאינם דוקרים ועקרבים שאינם עוקצים

מה במסלול: חוות צברים "אורלי". תצפית למכתש חתירה (המכתש הגדול), ציר מעלה עקרבים, תצפית למכתש חצרה (המכתש הקטן). נחל גוב מעגלי, עין צין, סוור חקלאי, ולינה במושבים חצבה ועין יהב.

נתחיל את סיורנו בצומת ירוחם-דימונה. כביש מס' 25 וכביש מס' 204 נפנה לכיוון ירוחם, ולאחר כ-5 ק"מ נגיע לחוות צברים "אורלי" (1). במקום מגדלים צברים למאכל מסוגים שונים ומגוונים. מומלץ וטעים לבקר.

מחוות "אורלי" נחזור לכביש וניסע דרומה לכיוון העיירה ירוחם. נחצה את העיירה לאורך הכביש הראשי, כביש 225 לכיוון מזרח עד שלט "תצפית הר אבטן". נפנה צפון מזרחה בדרך העפר מרחק של כ-2 ק"מ, ונגיע לתצפית מרשימה על כל נופי מכתש חתירה (2).

ממצפור הר אבטן נחזור לכביש 225 ונרד אתו לתוך המכתש. נחצה את המכתש לכל אורכו, מרחק נסיעה של כ-7 ק"מ. נגיע לאתר החולות הצבעוניים הנמצא מצפון לכביש (3). שם נמלא בקבוקים בחול צבעוני, נמשיך בנסיעה על כביש 225 לכיוון מזרח עד שנצא ממכתש חתירה.

נעלה על כביש מס' 206, וניסע עליו לכיוון צפון כ-3 ק"מ, עד לצומת כביש "מעלה עקרבים", כביש מס' 227 (4).

נפנה מזרחה ונתחיל לנסוע בכביש מעלה עקרבים. לאחר כ-12 ק"מ נגיע לצומת "מצפה המכתש" (5). משם ניסע עם הדרך צפונה כ-1300 מטרים עד שער הביסיס.

נפנה מערבה בדרך המקיפה את הגדר למרחק של כ-200 מטרים, שם נחנה. ממקום החניה נמשיך בהליכה רגלית לכיוון צפון מזרח מזרח למרחק של כ-500 מטרים.

נגיע לתצפית יפה ומיוחדת על מכתש חצרה שכולו פרוש תחתיו (6). שימו לב - תהום מתחתכם. קיים גם שביל מסומן אדום, אך הוא ארוך יותר.

לאחר שנסיים את התצפית נחזור בדרך שבה באנו עד לצומת עם כביש מעלה עקרבים. בכביש זה נמשיך לנסוע דרום מזרחה. הכביש צר ומפותל, עטור נופים מרהיבים שבהם הטבע ממש נוגע בחלון המכונית שלנו.

לאחר נסיעה של כ-7 ק"מ נגיע לשלט "נחל גוב מעגלי". נחנה שם. נרד בסימון שבילים כחול הפונה לכיוון צפון מערב לתוך נחל גוב (7). במפגש שבילים ירוק ושחור (8) נטפס עם השביל השחור מערבה.

במפגש שבילים שחור וירוק (9) נתחיל לרדת בשביל המסומן ירוק אל הנקיק העמוק של נחל גוב. נרד עד סופו בסולמות ובחבלים (בחורף הירידה בהתאם לכללים הכתובים בדף מבוא).

נמשיך את הליכתנו בשביל המסומן ירוק עד שנפגוש שוב את השביל המסומן כחול (10). נטפס חזרה בדרך שבה הגענו עד הרכב שלנו.

משך הטיול כ-3 שעות. במידה ונותר לנו זמן נקפוץ לביקור בדקלייה המיוחדת של עין צין. זהו מעיין הנמצא מצפון מזרח לנחל גוב והדרך אליו משולטת ומסומנת. נסיים את היום הארוך הזה, עייפים אך מרוצים, בסיור חקלאי ובלינה באחד ממושבי הערבה.

לב הערבה - חלום של מקום מידע והזמנות: 1*800*225007

הצעות מחלקת תיירות "לב הערבה" לבילוי מושלם בחג החירות

ח'אן דרך הבשמים (ליד מושב צופר)

טיולי גמלים וחמורים מהח'אן ועד עתיקות מואה עם אפשרות לאירוח בדואי מושלם ומענג. סדנאות ופעילויות לילדים, בנייה מבוי, צביעת כוס אליהו הנביא, פסיפס, יצירה ועוד... לפרטים והזמנות: דבי: 053-666476.

בית ספר שדה חצבה

מבחר טיולים באזור הערבה: טיולי משפחות בנחלי האזור כל יום ב-9:00, טיולי אופניים (כולל השכרה), תצפיות זנבנים מיוחדות מדי בוקר, יעוץ למטיילים. לפרטים והזמנות: 08-6581546.

בית האלוורה

סיורים חקלאיים לקבוצות - סיורים מרתקים באזור מושב עין-יהב, מסע אל סיפור ההתיישבות החלוצית בלב הערבה, החקלאות הייחודית והמתחכמת, צמחי האלוורה ותצפית אל גבול השלום. הסיורים ללא תשלום ובתאום מראש, ניתן לרכוש מוצרי אלוורה במחירי מפעל. לפרטים והזמנות: שולה שחם: 08-6581018, נייד: 053-666018.

חופשה מפנקת

מסאג' שוודי - ובנוסף איור ודה וטיפולים לנשים בהריון בשילוב שמנים אתריים. לאחר הטיפול תוכלו להירגע עם תה צמחים, שתייה קרה ופרות יבשים. בפסח 15% הנחה וכן אפשרות לטיפול במדבר לפי הזמנה. לפרטים והזמנות שלומי מוצפי 053-666343.

INCH BY INCH - מסע אל שרירים שלא הכרתם... מתאמנים על ספות מדברות. שעה של פינוק, גמישות וחוויה שלא הכרתם. מתאים לקבוצות קטנות של 7 איש. לפרטים והזמנות: אתי בלוך 053-868899.

נופש להורים - הפעלות לילדים

הדגש והייחוד בסדנאות היצירה הוא השימוש בחומרים אופייניים לסביבה. שימור איכותה באופן ידידותי ומיחזור חומרים מן הטבע בתהליך שגורם הנאה ליוצר, מיועד לילדים בכל הגילאים. בחג הפסח יתקיימו סדנאות בוך ופרמידות. לפרטים והזמנות: מירל'ה: 058-666164.

חגיגה קולינרית

"בר קפה מואה" - (ליד מושב צופר) תפריט חדש, חגיגי וטעים במיוחד בשבילכם. לאורך כל החג (למעט ליל הסדר). לפרטים והזמנות: אורנה: 064-260151.

"לה פריג'יטה" - ארוחת בשרים דרום אמריקאית בשטח ובכל מקום לבחירתכם. לאורך כל החג תנתן הנחה של 5% למביא פרסום זה. לפרטים והזמנות: דני: 053-666174.

"Sugar & spice" - קייטרינג מיוחד ופיקנט של מאכלי עמים, ארוחות ערב מיוחדות ובראנק' עשיר בימי שבת. לאורך כל החג - תפריט מיוחד וכשר לפסח. לפרטים והזמנות: גילה: 08-6582307.

בית ספר שדה חצבה - מציע ארוחות כשרות ומיוחדות לפסח. לפרטים והזמנות: 08-6581546.

תחנות מידע

יעמדו לרשות מטיילינו לאורך החג בתחתית מעלה עקרבים. בתחנות יחולק חומר על האזור וינתן סיוע ויעוץ למטיילים. התחנות מופעלות ע"י מדריכי בי"ס שדה חצבה.

מחלקת תיירות "לב הערבה" - מרכז מידע והזמנות:

08-6582007 / 1-800-225-007

www.arava.co.il/tourism

הבאת עובדים זרים באמצעות החברה לפיתוח

לאחרונה לאחר שינויים רבים ותכופים שנעשו בהליכי האישורים וקבלת הזכאות לעובדים, החלטנו על מספר שינויים גם אצלנו. שינויים אלה מכוונים לאותם חק לאים שיבחרו להמשיך ולהביא את העובדים שלהם באמצעות החברה לפיתוח. חלק גדול מהשירותים ניתן ע"י משרד "ישראל", שעשה זאת עבורנו בצורה טובה ויעילה.

בעקבות השינויים החלטנו לתת את כל חל החינוכות הנושנים וליוכר רק ונחשו לפרטים וזינו מונונו זרים המיועד קבוצות למשך זמן קצר.

המשרד החדש מתוכנן להיות בצמוד למשרדי הוועדה החקלאית ויהיה פתוח לשירות הקהל בהתאם לצרכים הנדרשים. פרטים מדויקים על השירותים חמני פתיחת המשרד יפורסמו בהמשך.

חשוב! לאלו הרוצים לעבוד עם החברה לפיתוח, יזינו מונונו זרים המיועד קבוצות למשך זמן קצר.